FOMO - Film a fizikai és internetes zaklatásról

Tanítási segédanyag a film iskolai feldolgozásához

Adatlap: https://port.hu/adatlap/film/tv/fomo-megosztod-es-uralkodsz-fomo-megosztod-es-uralkodsz/movie-211268
https://nfi.hu/filmek/fomo.html

Ez a 2019-ben készült , magyar film egy csapat 12. osztályos, érettségi előtt álló fiatal életét mutatja be. A fiatalok bandát alapítanak Falka néven azzal a céllal, hogy általuk viccesnek tartott videóikkal minél több követőt, elismerést kapjanak az internetes média világában. A film mások megalázásáról, a felelősség elhárításáról, veszteségekről, a „nekünk mindent szabad, de mi védve legyünk” jelszóval rendelkező fiatalokról szól.

Sőt a néhány napi eltűnés után előkerülő Lillával se akar szót váltani a halálra gyötört apa, neki elég volt a videó-felvétel, amit megnézett az abúzusról, erről beszélni szégyenteljes lenne neki is, a lányának is. Kíméletesen bánik a lánnyal, azaz nem kérdezi meg semmiről.

A filmben nem a filmnyelv a legfontosabb (bár az is érdekes, ugyanis a fiatalokhoz hasonlóan egyszerű eszközökkel felvett világot mutat be maga a film is, ezzel még inkább átélhetővé téve a fiatalok “kalandozását.”), hanem sokkal inkább az, ahogy mind a családok (az abúzust elszenvedett lány édesapja, az abúzusban részt vett fiú, Gergő családja, az iskola, és maga a Falka) képtelenek egymással szóba állni, vagyis megbeszélni a dolgokat. Emiatt a feladataim mind beszélgetősek, próbáljátok meg a gyerekeket rávenni arra, hogy érdemben beszéljenek olyasmiről, ami bármelyikük életében előfordulhat, ha nem is ilyen durván, de egy-egy gyerek számára ugyanennyire fájdalmasan. A film legnagyobb erénye a töredékes beszélgetések felvillantása; ezekből pontosan kiolvasható, hogy mindenki saját magával van elfoglalva (iskolaigazgató: Képzeld, hogy hat ez az iskolára!; Gergő apja: Anyádnak egyelőre nem mondunk semmit, a bulira készül már egy hónapja; Falka tagok: minket hagyj ki ebből, semmi közünk hozzá!)

Ajánlott korosztály: középiskolások 9-12. osztály
Ajánlott óraszám: 5 óra

Ráhangolódás (kb. 1 óra):

1. Egy régi tanítványom egyszer, amikor nemtetszésemet fejeztem ki ízléstelen, sértő viccelődése miatt, azt mondta: *Na de tanárnő! Viccelődni mindennel lehet!*
Én továbbra is azt gondolom, mindent lehet ugyan, de ha ez mások személyiségét, érzékenységét sérti, a viccelődés nem megengedett.
Beszéljétek meg, ti milyen szempontok szerint döntitek el, mi lehet, mi nem lehet vicc tárgya!

2. Milyen Tiktok-videókat néztek? Mutassátok meg egymásnak a szerintetek legjobb videókat! Beszéljétek meg, mit miért néztek, mit találtok bennük érdekesnek, viccesnek! Mi az, amiről úgy gondoljátok, nem illene (illett volna) kitenni, miért?

3. Mit jelent a bántalmazás kifejezés, mit éreztek bántalmazásnak szavakban, tettekben, az internet világában?
3-4-5. óra

Nézzük meg együtt a filmet, és hagyjuk utána spontán megnyilvánulni a diákokat!

Beszéljünk meg néhány kiemelt jelenetet!

<u>Kiemelésre ajánlott jelenetek</u>

Hogyan beszélgetnek egymással Gergő és családtagjai akkor, amikor Gergő megkapja az értesítést a felvételéről (28:05-től)?
Hogy folyik a beszélgetés, miután az iskolából hívják az apát? Mit árul el az apa mimikája? (32:46-35)
Hogyan zajlik az iskolai beszélgetés után az apa és fia közötti kommunikáció? (41:06-41:27)

Figyeljétek meg, kit milyen szempont vezérel a beszélgetés során! Milyen a kapcsolat a családtagok között? Vajon miért válhatott Gergő könnyen irányítható emberré, olyanná, aki a rúgó szerepébe akar kerülni az amerikai fociban, mert annak nem kell semmit csinálni?

Hogyan "beszélgetnek" egymással a Falka tagjai? A Falka alapítása (0:42-től)
Gergő rábeszélése az erőszaktételre, és a videózásra (19:54-21:04)
Hogyan beszélnek egymással, mi a célja a beszélgetésüknek, hogyan viselkedik Gergő, mit árul el az egyes szereplők mimikája?
Elemezzétek azt a jelenetet, amikor Gergő elárulja a bandatagoknak, hogy "bevallotta" Lillának: ő volt az erőszaktevő. (1:23:17-1:24:56)

Iskolai visszhang (32:22-36:54) Mit akar elérni az igazgatónő, és milyen szempont vezérli az apát, mi motiválja a történelemtanárt? Hogyan jelenik meg a megerőszakolt lány szempontja?

Lilla hazamegy (1:26-1:27:50) Mit tudtunk meg Lilla családjáról (anyáról, apáról)? Mit gondoltok a szülők reakciójáról? Szerintetek mi lett volna a szülők elvárható reakciója?

Hogyan szórakoznak a felnőttek? Nézzétek meg azt a jelenetet, amikor Gergő szülei buliznak! (41:21-43:38)

Lillát keresik a Falka-tagok, és végigjárják a pesti éjszakát! (46:44-1:10:12)
Mi mindent művelnek? Mit gondoltok az egymás közötti kommunikációjukról? Miért gondolják ezek a fiatalok, hogy mások sértegetése, megalázása vicces? Mi a véleményetek a kívülálló járókelőkről? Miért ítélik el, illetve milyen indokkal védik a fiatalokat?

Ajánlott témák a beszélgetéshez

Mit gondoltok, miért vált Lilla áldozattá?

Hogyan kerülhető el az erőszak?

Mit gondoltok, mi veszi rá az amúgy normálisnak tűnő fiatalokat arra, hogy találomra kiválasztott emberekkel erőszakoskodjanak? (Aluljárói jelenet)

Milyen következményekkel jár a filmben ábrázolt erőszak? Hogyan hat a tettesre, a felbujtókra és az áldozatra?

„A film szerintem nem arról a problémáról szól, hogy a fiatalok isznak, drogoznak, hanem arról, ahogy soha senki, semmiről nem beszél. Ugye emlékszünk a Harcosok Klubjának második aranyszabályára: senkinek egy kurva szót se erről a klubról.
Itt is ez az aranyszabály: az iskola igazgatónője azt várja, hogy a fiú csendben slisszoljon ki az iskolából, nehogy az iskolát botrány fenyegesse. A fiú apja azt mondja: anyádnak ezt egyelőre nem áruljuk el, majd csak rendeződnek a dolgok. A Falka tagjai pedig – akik eleinte szabályosan terrorizálták, Gergőt lúzernek nevezve, ha nem meri megerőszakolni a kiscsajt, aki teljesen kiütötte magát, tehát nem tud védekezni – miközben nagyon lazának képzelik magukat, elsápadnak a gondolattól, hogy Gergő – akinek a számára amúgy a legfontosabb a Falkához való alkalmazkodás, nekik megfelelés – , esetleg őket is belekeverné ebbe a dologba. Róluk aztán ne merjen egyetlen szót se ejteni; ha netán eszébe jutna ilyesmi, hárman esnek neki, és laposra verik. Sőt a néhány napi eltűnés után előkerülő Lillával se akar szót váltani a halálra gyötört apa, neki elég volt a video-felvétel, amit megnézett az abúzusról, erről beszélni szégyenteljes lenne neki is, a lányának is. Kíméletesen bánik a lánnyal, azaz nem kérdezi meg semmiről.” („Soha senki, semmiről nem beszél” – Egy pedagógus gondolatai a FOMO című film ürügyén | OFOE (osztalyfonok.hu)

Mit gondoltok arról, hogy kivel és hogyan lehet beszélni erről a témáról?

Kritikák a filmről:
https://filmtett.ro/cikk/aldozathibaztatas-lvl-1000-hartung-fomo-kritika

https://24.hu/kultura/2019/10/05/fomo-megosztod-es-uralkodsz-film-kritika/

https://kortarsonline.hu/aktual/para-amit-csinaltunk-kritika-a-fomo-cimu-filmrol.html

Néhány pszichológiai tanulmány a zaklatással kapcsolatban:

https://nmhh.hu/cikk/231767/Pszichologiai_erzelmi_es_tarsadalmi_karokat_okozhat_az_online_zaklatas

https://www.jogespszichologia.hu/blog/pszichologia-3/post/hogyan-beszelgess-gyerekekkel-az-internetes-zaklatasrol-113

https://mindsetpszichologia.hu/segitseg-zaklatnak-mit-tehetunk-az-online-zaklatassal-szemben